

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 4 ft — kr. Negyedévre 1 ft — kr.
 Fél évre 2 ft — kr. Egyes szám ára 8 kr.
 Megjelen minden vasárnap reggel.
 Hirdetéseket a kiadóhivatal jutányos áron vesz fel.

Felelős szerkesztő és kiadó
S Z I L B E R J Á N O S.

SZERKESZTŐSÉG:
 Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová a lap szellem
 részét illető minden közlemény intézendő.
KIADÓHIVATAL:
 Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizeté-
 sek, hirdetések, közlemények intézendők.

Magyar hirlapirodalom.

Hazánk soknyelvű és nemzetiségű állam lévén, tele van kulturai és nemzetiségi törekvésekkel. E törekvések szószólója terjesztője és irányadója a sajtó, melyeknek rendkívüli fejlődése legszembetűnőbb bizonyossága az általános kultúra és a nemzeti szellem általános emelkedésének, miután a műveltség s a közérzet fejlődésével együtt jár a sajtó fejlődése.

A sajtó, a hetedik nagyhatalom, a szellem hatalmának képviselője. Korunknak legmegfelelőbb, de legsajátságosabb intézménye. Az egész világon forrongó eszméket és érdekeket, az emberiség tetteit, vágyait, érzelmeit és gondolatait nap-nap után közli. A sajtó gyors és mindenben tájékoztató modorával nemcsak a napi eseményeket tárgyalja de politikát, közgazdaságot, tudományt irodalmat, művészetet is belekever a napi események örült hullámai közé.

Az időszaki sajtónak roppant hatalma van. A közönség erkölcsére, érzéseire és eszméire döntő befolyással van. Irányítja, serkenti az emberek érzelmeit és így a közvéleményt.

A magyar hirlapirodalom jelenlegi helyzete merőben különbözik régebbi állapotától. Mikor magyar hirlapirodalom sok évtizeden át tartó tengő kísérletezés után végre rendeltetésének megfelelően, a kor eszméit kezdte hirdetni

— a negyvenes években — oly férfiak voltak művelői, a kik politikai életben is vezérszerepet vittek, kik saját eleveiket hirdették, azokhoz ragaszkodtak és sok gondolkodással és nagy tanulmányokkal szölgáltak a politikai kérdésekről: egy Széchenyi, Kossuth, Deák, Dezseffy Aurél, Eötvös József, Szalay és Csengeri foglalkoztak a hirlapírással, ők irányították a közvéleményt, ők teremtették meg az aktualitást. S a mai sajtó embere? Szolgája az aktualitásnak, mert az érdekekre és szenvedélyekre kell hatnia, de a közönség szenvedélyei és érdekei, valamint a mód, melyeken kielégíteni akarja azokat, naponként változik, így tehát maga a sajtó is szolgája az aktualitásnak. Egy másik hibája a rögtönzés szükségessége; hiba pedig azért, mert a sajtó embere a nélkül, hogy valamit tanult volna, bárminő kérdés merül fel a politika, történet, irodalom és művészet tudomány vagy közigazgatás köréből, erről írnia kell s a rögtönzés veszedelmes könnyűségével ír is, még pedig nagy művészettel, mert csalódásba ringatja az olvasó tudatlanságát.

A hirlap csak értesítéseket ad a zurnalisztika a napi eseményekkel foglalkozik. És nincs annál érdekesebb, mint a régi hirlapok tanulmányozása, melyből sok oly dolgot tudhatunk meg, a miről sejtelmünk sem volt. Mert a hirlap országos dolgok alakulását, nagy, hosszú érdekharcokat, eszmék tisztulását, vagy viszonyok elfajulásának fo-

lyamatát tárgyalja, továbbá az irodalom fejlődésének, az irodalmi viszonyok alakulásának leghűbb képét adja. A magyar hirlapirodalom, bár korántsem oly nagy, mint a többi országoké, vagy legalább nem oly régi, igen sok szép tanulságot nyújt.

A magyar napi sajtó félszázad alatt szinte páratlan fejlődést vett. A „Kusir“ óta sok évtizeden át a magyar újságírás csupán tengő kísérletezés volt. A negyvenes és hatvanas években a publicisztika páratlan fejlődésnek indult s az egyes magyar lapok először 48-ban terjedtek el, de elterjedtségük kizárólag az időben rejlett s az idő változásával megszűnt. De a felszabadult politikai élettel ismét megesett, hogy egyes hirlapok nagyobb olvasókörre tettek szert, de egynek a sikere sem volt tartós. Csak a kiegyezés után szilárdult meg a hirlapirodalom, a hirlapolvasás a közönség szükségévé lett. A fejlődésnek utját állotta a német sajtó, mert a közönség hirlapi szükségleteit állandóan a német sajtóval szolgáltatta ki. A magyar ember természetében rejlik a politizálási hajlam; nemzeti eszmék lelkesítik, de rendes felfogása a közönséges politikai események intézésében, nem állami, hanem lokális és parfikuláris volt — és azért csak vidékének és pártjának lapját olvasta. A fővárosi sajtó már egy évtizede legyőzte a német sajtót, versenyez avval és egyetemes nemzeti jelentőségre tett szert.

A TISZAVIDÉK TÁRCZÁJA.

Csapatárság.

Oh, ne hidd azt, kedves, szép lány,
 Hogy talán bu nehezül rám,
 Mert a szívem lángol érted,
 Mert örökké kísér képed!
 Szeretett e szív már máskor;
 Nem is egyszer, akárhányszor:
 Meg is ölte a nagy bánat;
 Azt hittem, hogy föl nem támad.
 De a bánatát csak eldobta;
 Sebét, mint a fa kiforrtá
 S újra hajtott új tavasszal —
 Kedves leány ez vigasztal!
 Nem borulok én már térdre;
 Alázat a bu testvére.
 Kedves leány, itten állok,
 Karcsu derekadra várok!

Varsányi Gyula.

Anikó.

Írta: Zala Ernő.

Anikó levelet írt.
 Lázás kis fejében úgy vert, zakatolt valami, hogy egész teste remegett belé. Olyan gyöngye volt, hogy alig bírta az írószert, de azért megírta azt a levelet Jankónak, kéklő egü Olaszországba.
 Kinosan perczeggett a toll a papíroson, talán mert hazugságot írt, emberbolondító gossz hazugságot.

Azt írta:

Édes jó férjem uram!
 Drága imádott Janikám!

Mikor jössz haza? — Alig várlak már. Földiszittem a karácsonyfát, alatta írom ezt a levelet. Nehány óra múlva itt az új esztendő. Hát nem láthatjuk már egymást ebben az évben? Egy hónapja már, hogy elváltunk: milyen régen volt! Egészen jól vagyok. Írd meg, javul-e az állapotod. Írd meg mentül előbb. Írd meg azt is, mikor jössz talán. Csak azt kérdezem, talán. Ne moudd, hogy nem tudod miért.

Ezerszer csókol

Bocsáss meg, hogy nem írok most többet, de már olyan álmos vagyok.
 Boldog, nagyon boldog újévet!

Anikó befejezte levelét. Lázás kis fejében úgy vert, zakatolt valami, hogy az egész teste megrázkódott belé. Nem volt ereje, hogy kiírja a napsugarak nevét a végén, csak úgy írta, hogy: A. — de azért nem sajnált két sor megszólítást az ő kegyetlen rossz uratól a kit úgy szólított hogy édes jó férjem uram!

Vissza esett a puha, pelyhes párnákba, beszólította a szolgát, elküldte vele a levelet. Miközben odajárt, aggodalmaskodni kezdett, hogy hátha nem is adja fel az írást. hanem magának tartja a pénzt. Csak akkor nyugodott meg, mikor a cseléd hazajött visszaadott öt krajczárt és jelentette, hogy azt mondták a postán: elég a tiz krajczáros

bélyeg; tizenöt krajczár olyaura dukál, a melyikben bókot küldenek.

Aztán félui kezdett, ha Janika megismerné a szakadozott reszketeg íráson, hogy nem a piros pozsgás képü Anikó küldte neki ezt a levelet, hanem egy súlyos nagy beteg nem is a karácsonyfa alatt íródott, hanem a betegágyban, a deczemberi délután zsibbasztó félhomályánál.

És erre hazajönne és itt találná Anikót lázasan, elhagyatva.

Odakünn egy koci robogott el az utca kövezetén és megreemtette az ablaktáblákat. A kályha kürtjén át vaddanákat sirt a zivatar. Anikó egy mesére gondolt, egy ostoba mesére, szép mesére, melyet a vihar zsengeje akkordokká, dallammá formált az ő forróságtól izzó agyában.

... Messze-messze ettől a ködös, füstös Pesttől, valahol egy part menti kis városban élt Anikó. Rózsás, rozsmaringos kertjében játszadozva találta tizenhat nyár; a tizenhetedikén hervadoztak a virágok, rozsmaringok elperzselte őket a napsugár, mely egyszerre színnel illattal pompázó rózsává fakasztotta Anikót. A bálterem par-kettjén süttött ki először a virághervasztó rügyfakasztó napfény, a jégpályán már lánggal égett, mire pedig beköszöntött a nyár, olyan tüzes volt, hogy Anikó nem ért rá többé öntözni a virágait, olyan hatalmas fénykévekben tüztől alá, hogyha Jankó egy szál rózsát kért volna, mindennap, meuten ráért volna öntözgetni a virágait Anikó.

Lapunk mai száma 6 oldalra terjed.

Hazánkban manapság körülbelül 900 újság jelenik meg, de hírlapjaink éppen nem elterjedtek. 60—65 millió lappéldány megy szét évenként az országba és ennek csupán $\frac{2}{3}$ -ad része magyar.

A hírlapirodalom kétségkívül áldásos hatással van a modern polgárosodásra. Igen sok ügyre terjeszti ki figyelmét és ezek diadalra juttatására vagy elnyomására kezében vannak a leghatásosabb eszközök. A közvéleményt valamely határozott irányba iparkodik terelni, majd meg a közvélemény nevében a hatalmasokhoz szól és nyilvános vádat emel az igazságtalanság ellen. A nemzeti ügyeket pártfogás alá veszi; azoknak szószólója és diadalra juttatója. Hazaszeretetre tanít, a nemzeti becsületet megmenti és az azon ejtett sértést megszorolja. Mindent kimondhat bátran, nyíltan és így kezében van az eszköz arra, hogy megfoszthassa a hatalmatokat attól, hogy mindent tehessenek. Helyesli, vagy roszszalja a politikai és adminisztrációs intézkedéseket, a napi eseményekkel foglalkozván, nemcsak a tudomány kísérleteiről, találmányairól előrehaladásáról ír, nemcsak a művészet alakulását és fejlődését s a művészet sorsát és dicsőségét teremti meg az emberek tetteiről ad számot, de leghatásosabban védelmezi minden tekintetben a közönség érdekeit is. A nemzeti és emberszereteti ügyeket előmozdítja, intézeteket alkot, szobrokat emel, száz meg száz jótékony célra gyűjt. A legtöbb és legjobb lapoknak nem legutolsó törekvése a szenzáció hajhászás, hogy meglephessék a világot féltve örzött fontos politikai titkokat és áskálódásokat, melyek a közjót és közérdeket fenyegetik, kifürkészve, elárulva és közvételére. A világ előtt pellengérré állít hirhedt gonosztevőket, kiknek kezéhez vér és bűn tapad, leleplezi és átadja őket a közmegevetésnek. Nyugtalanítja az önzést, lehetetlenné teszi a visszaéléseket, áldoz az igazságszolgáltatásnak és mindezekkel uralja a közvéleményt.

Augusztus végén volt. Hervadt levelektől piroslottak a vadászoló iudái, hullócsillagok szikráztak az éjszakákban, valahonét egy cigánybanda buffómormoló hangjai hallatszottak a verandára. Jankó megcsókolta Anikó bársonyos kezét — ez volt szerelmi ballomásuk. És a számkivetett csillagok tovább röpödtek fejként és a kertben kigyúlt egy apró szentjános bogárka fénye.

Másnap kisirt szemekkel ébredt Anikó. Apja tudára adta, hogy szakítani kell Jankóval, mert, hogy utána járt a dolognak, kislát, hogy Jankó könnyelmű, mint minden művész, a ki máról holnapra él a muzsája csókjából. Majd akad helyette eczzer más alkalmasabb. Anikó nem szólt semmit, csak elhalványodott és azután sirt, sóhajtozott egész éjjel.

Sóhajtozott, sirdogált, másnap, harmadnap — mindig.

Arauködös október már szinte beteges találat. Nap-nap után hallotta a puskadurrogást a nádasa a cselédek azt mondták, hogy Jankó lövöldöz és rengeteg számu vadat pusztít el. És Anikó összereszt minden lövésnél. Egy rémkép gyötörte, hogy Jankó egyszer maga ellen fordítja a fegyvert. Éjjel is a szerelmes vérbefagyott arcza kísértette.

Egyszerre csodálatos dolog történt. A kikosarozott kérés elkezdett a házhoz járni megint; de csak egy hétig: akkor leérkezett a püspöki diszpenzáció, erre összecomagoltak, kimentek alkonyatkor a vasútra, ők négyen: apa, anya, Jankó meg Anikó

De a hírlapirodalom egy tekintetben nagy hátránnyal van az irodalomra, melynek újabbkori meddőségét az időszaki sajtó óriási fejlődése okozza. A sajtónak azért van oly döntő befolyása az irodalomra, mert elvonja ettől a valódi tehetségeket, tulságosan versenyez és terjeszkedik mindinkább a tulajdonképpeni irodalom rovására. Az irodalom magasabb szempontjából ezt fájlalni lehet, mert az időszaki sajtó a közönséget teljesen uralván, nem hathat az irodalom magasabb céljával, melylyel mindent az örökkévalóság szempontjából vizsgál, mert a hírlapokban a napi események napi szokások, napi eszmék festését, szellemi másolását látja. Fájlalni lehet továbbá azért is, mert az időszaki sajtó a nemzeti eszméket inkább az általános kultúra felé vonja és mert a közönség magasabb izlését nem fejleszti, de demoralizálja esztetikailag, lélektanilag.

Egy másik hátránya az időszaki sajtónak az, hogy üzleti alapon állván, az anyagi érdeknek rendeli alá jellemét, céljait, eszméit és hogy az irodalmi hír és dicsőségének folytán az anyagi haszon tényezőjévé lesz.

Mindamellett a hírlapirodalom roppant horderejét óriási hatását károsnak mondani egyoldalúság volna. Jakab Elek a sajtó célját így fejezte ki: „A hírlapi sajtó hármass rendeltetése: a nemzeti irodalom s különösen a történetírása s az államnak és alkotmányának kül és beltámadások ellen való megvédése. (G. S.)

Drágaság.

Annak ellenére, hogy már az ősze elején el voltunk készülve a szomoru időkre meg vagyunk döbbenve, mikor a mindenünnen érkező panaszokat halljuk, roppant drágaságról, kenyérnek, élelmiszerek hiányáról. Egész vidékek népe inséggel küzd s nemcsak a kunyhókban szorulnak rá az élelmi pótlékokra, hanem a polgári házak asztalán is aggodalmat talál a háziasszony, mert a rendes munka jövedelméből a szerény megélhetés módja sem futja ki.

és Pestre utaztak. Olyan gyorsan, mint a mesékben szokás.

Apa egész uton mogorva volt, nem beszélt egy szót: anya sirdogált és félénk pillantásokat vetett Anikóra. Az meg úgy érezte, hogy a menyország szakadt rá, minden anyagiával. Jankó is türelmetlen, ideges volt, alighanem feszélyezte a környezetet.

Koromfekete viharos felhők fedték az eget a mely úgy borult alá, mint egy áttörhetlen sötét koporsófedél. És Anikónak igazán úgy tűnt fel, hogy az asztal körökkel, hempergő ördögsekerekkel pompázó föld halott és a vonat, a mint féldalt görbül az ut kanyarulatánál, egy csunya féreg, mely végig kuszik a tetemen. A vasut dübörgésébe beleképzelte ezt a szót; „Meghalunk! Meghalunk!” — és azután nem tudott szabaddulni tőle. Százszor, ezerszer csikorogta fülébe a vaskerek egy perc alatt, hogy „Meghalunk! Meghalunk!”

Mikor átbogtak az összekötő hidon, az jutott eszébe vajjon nem volna-e jobb, ha leszakadnának azok az erős karkák és ők belezuhanának az ezüst pikkelyes vízbe, melyet a gázlángok ragyogó két csipkesora szegélyez. Hanem aztán megsajnálta — a többi utast.

Másnap a templomban olyan izgatott volt Anikó, hogy alig tudta elmondani az esküt. Nem volt násznép, lakoma sem volt az esküvő után, semmisenem volt... E helyett a hotelba hajtottak, elbucstak az öregek, — vagyis csak az édes mama, mert apa még csak a kezét nyújtotta Jankónak. Ugy vál-

Valami rend ellenes is van az idej drágaság fejlődésében. Mert míg a buza ára s a kenyér a tavalyi árak kétszeresére emelkedett s ezzel lépést tart a többi élelmi cikk is, addig a munkát nem taksálják többre mint azelőtt, sőt az iparos keservesen érzi, hogy az élelmiszerek drágulása mellett iparcikkeinek fogyasztása rohamosan csökken, ami számokban kifejezve azt jelenti, hogy máskor egy forint keresetből telt tíz kilogramm kenyérre való, most a kereset lecsökkent 50 krra, de azért nem adnak már 5 kilogramm kenyeret, hanem csak 2—3 kilogrammot.

Ezt a példát csak az átlátszóság kedvéért idéztük — nem pedig azért, mintha sablonszerű volna. Mégis úgy illusztrálja a viszonyokat, mint egy fotografia, amely legföljebb csak a színt nem adja vissza a tárgyának, melyet megrögzített.

A viszonyokban ugyan meg van a magyarázata a szomoru helyzetnek. A múlt évi silány termés nem az egyedüli oka a drágaságnak, hanem az idén még hozzájárul a nagy tengereken dúló háború is, mely lehetetlenné teszi, hogy Amerika szokott buza-szállitányaival eláraszssa Európát s ezzel a buzaárak alakulását befolyásolja. Máskor ettől rettegett a magyar gazda, mert az amerikai invázió okozta nálunk a 6 frtos buzaárakat, de most várva-várja, hogy a gabonaárakra valahonnan olyan befolyást gyakoroljanak, hogy végre csökkenjenek azok s ne rémitgesse 14—15 forintos buzaár a kenyérért küzdő népet.

De Amerikát most háboruja foglalja el és ki tudja nem tart-e még ez az állapot hónapokig.

Pedig már benne vagyunk a tavasz közepében, s az egész országból biztató hangokat hallunk a vetésekről, s a terméskilátások egyre emelkednek. Máskor így május közepén a gabonapiaczon nyomott hangulat volt mindig lefelé rohanó árakkal, mert mindenki várta, leste az új terméskilátásokat. Most ezeknek a jó kilátásoknak ellenére a tőzsdén valóságos harcz folyik mintha itt vivnák meg a spauyol-amerikai háborút, s az árak nem akarnak tágitani inséges magasságukból.

Az a roppant nagy szerencséje az országnak, hogy már mindenütt javában folyik a munka s a természet is javában pótolja má-

tak el kínos nehezettel, keserű haraggal. Ők pedig elmentek lakásukra és kezdtek rendezkedni. Mert Jankó Pesten tartott rendes lakást, az Anikók városában, csak látogatóban volt egy barátjánál.

Hogy kifényesedett egyszerre az a vázlatokkal, festményekkel telt két szoba! Virágok kerültek az ablakba, a festékképek eltűntek a falakról, butorokról, padlóról. a homályos tükör is olyan lett, mint a velenűcsei kristály.

Azután váratlan szerencse érte Jankót. Egy földicsért festményét nagy összegért vásárolta meg egy műpartoló főúr. De akkorára már szomorúság ütött tanyát a kis fészekben. Jankó köhögött és az orvossa azt mondta, hogy csak az olasz ég hozhat rá gyógyulást. Huzták, halasztották az indulást, egyik napról a másikra; Anikó sirt, ölegette az urát. Anikó is elakart menni vele, de az orvos nem engedte, mert hogy nagyon megerőltetné a hosszú ut. Végre az után ő maga pakolta össze a férje motyóját és utrak indította Jankót. Mikor a vonat kirobogott a pályaházból, úgy szeretett volna ntána integetni a kendőjével, de nem mert; félt, hogy azt mondják, ami olyan sokakra ráillik most még, zokogó tubicza, nevető gerlicze lesz nemsokára.

Ugy oda volt, hogy talán nem is talált volna haza a maga erejéből. Kocsiba ült, ott kedvére kisírhatta magát. Hátha nem is tér vissza többé Jankó, hátha ott hal meg a mormoló tenger partján, messze az édes hazától, messze Anikótól.

terményeivel a hiányzó buza-kenyér helyét. Ennek köszönhető talán az is, hogy az utolsó napokban a tőzsde spekuláció is megállt s egy kis kijózanodás állott be az árak alakulásában. Mintha az egész tőzsde vízbe ugrott volna, pedig csak egy tőzsdelátogató próbálkozott a Duna hullámaiban.

A hideg víz azonban magához térítette a tőzsdét. Utóvégre májusban még nem lehesz szabadon fürödni, még ha biztosak vagyunk is benne, hogy kifognak beuúituket a matrózok. Így gondolkodik a tőzsde s visszatér lassan a rendes mederbe.

A kormány is megtette közben a maga kötelességét. Az iuséges vidékeken több mint százezer métermázsa burgnyát osztatott szét, s annak idején a vetőmagot is kölcsönbe adatta ott, ahol még ennek is híja volt.

Mindezenáltal a hatóságok kötelesség érzetét erősen igénybe veszi a mostani baj, mert az ő ellenőrzésük fogja csak elviselhetővé tenni a helyzetet. A liszt és kenyérárak horribilis magasságából már lehetne valamit engedni s a közönség türelmével nem szabad sokáig visszaélni s nem szabad megengedni, hogy egyesek kapzsisága miatt százezrek rövidüljenek meg.

Aztán meg amihez hozzáfogtak a Nyugaton, azt megtehetné nálunk is a kormány. Franciaország két hónapra megszünteti a gabonavámokat, ami a búzával métermázsaunkit 7 frankot tesz ki; ezzel rászabadítja az országra a külföldi búzát, mely beözönlésével lejjebb fogja szorítani a gabonárakat.

De vajjon van-e ilyen búzafölösleg, melyet a francziák bevételre várnak? A készletek Európában roppant csekélyek s bajos volna valami túlzott reménységet támasztani a gabonavámok felfüggesztése iránt. Aztán meg nálunk ennek nem volna észszerű eredménye, mert nemcsak kivinni való gabona nincs, hanem a belső szükséglet fedezését is nehezé teszi a magasra felszűrt gabonárak.

Akárhogy áll a dolog, a francia példát csak azért emlegetjük, hogy jó volna nálunk is, ha a kormányhatalom körültekintően s intézkedéseket tenne. A magyar K a n a n, Európa „éléskamrája“, ahogy hazánkat szeretik nevezgetni, ne legyen kitéve annak a szomorú helyzetnek, amelyennek a hírét most hozza a táviró Olaszországból, ahol valósággal kitört a kenyérforrádalom, s a

Elhagyott, szomorú volt, az az előbb vidám dallal, fűtytel telt két szoba: elhagyottabb, szomorubb lett, mikor karácsony táján ágyhoz szegezte Anikót a betegség. Egyre vitték a nagy gőzös hajók a leveleket olaszországba; Janó megírta a választ mindegyikre szorgalmasan, vidáman, kedvvel, aztán elhozták a gőzös nagy hajók, amiknek földézetén fáradtan ül meg a fáradt fecskeraj, hogy elpihenjenek szárnyai. Mert messze van Olaszország innen nagyon messze.

... A kályhaöblén át vad danákat sirt a vihar. Lassan gyöngyözött alá az idő komorja — és a mint Anikó kitekintett a szilvesztemapi alkony sejtelmes szürkületébe, irritált lelkéből elszállott egy pillanatra az agyál, mely azt a szeretetteljes levelet sugalta neki és a kétkedés ördöge váltotta föl helyét.

„Hátha nem is a betegsége marasztalja ott Janikát, hanem valami más valami fehérváru szép leány, vagy asszony?“

De már a következő perczben bünbánó bocsánatkérő csókjaival halmozta el Janika arczképét és eszébe se jutott gondolkozni, melyeknek van igaza, az agyálnak-e, vagy az ördögnek?

Odakünn a fergeteges téli éj bontogatta szárnyait és a fali óra egykedvű ketyegéssel morzsolta le azt a pár órát, mely még hátra volt a megvénhedt, haldokló esztendőből.

nép fegyverrel szerzi meg a megélhetésére okvetlenül szükséges javakat azoktól, akik uzsorát folytatnak vele.

Ne adja a magyarok istene, hogy nálunk ide jussanak a dolgok. De az istenre csak akkor hivatkozunk jogosan, ha magunk is mindent megtettünk a veszedelem elhárítására.

Adjunk olcsó kenyeret a népnek!

Uj d o n s á g o k.

— **Ármentesítő társulati közgyűlés.** A csongrád-sővényházi ármentesítő társulat, a f. hó 24-én délelőtti közgyűlést tart több igen fontos ügyben. A Degenfeld Lajos gróf társulati elnök által kibocsátott közgyűlési meghívó a következő: „A csongrád-sővényházi árm. és belvízszab. társulat f. évi május hó 24-ik napján délelőtti 10 órakor, Csongrádon, a város tanácstermében „közgyűlést“ tart, melyre az érdekelt ártéri birtokosok ezennel meghívotnak. Tárgyak: 1. Választmányi-előterjesztés. 2. Alapszabályok módosítása, illetve az új alapszabálytervezet tárgyalása. 3. Szemvizsgáló-bizottság választása. Csongrád, 1898. május hó 9-én. Gróf Degenfeld Lajos s. k., társulati elnök.

— **Az alakulóban levő fogyasztási szövetkezet** a mai napon értekezletet tart a nagyskola rajztermében. A közönség nagy érdeklődéssel néz a fogyasztási szövetkezet alakulása elé, sokat vár s töle hiszi, hogy működése a közönség előnyére fog szolgálni.

— **Az indulási idő nem változik.** A vasutak forgalmi ideje május elsejével megszokott változni és a vonatok érkezési és indulási ideje néhány perczel előbb vagy utóbb tétetett. A május hó elsejétől október hó elsőig érvényes menetrendet már kibocsátotta az igazgatóság és ezen menetrendben városunkat illetőleg semmi változtatás nincs. Minden vonat a már megszokott időben érkezik és indul.

— **Egy fenyítő-ügy.** Régóta perlekedik a Ker. Gazdalm. r. társaság a malom volt igazgatójával Major Istvánval, nemkülömben volt könyvvezető Barossy Bélával. Az elmúlt héten 4 napon át tárgyalta a szegedi törvényszék Major István és társaság fenyítő ügyét, melyben már egyszer végérvényesen ítékezett s hova úgy került most másodikban ez ügy, hogy a törvényszék ítéletét vizsgálat kiegészítése érdekében feloldatta a tábla. A 4 napig tartó tárgyalás után kihirdette a törvényszék ez ügyben ítéletét, mely szerint a sikkasztás és okirathamisítással vádolt Major István egy a sikkasztásban, mint az okirathamisításban büntetésnek mondja s ezért a malom kárára elkövetett sikkasztási összeg megfizetésében és 4 havi fogházbüntetésre ítéli, ellenben Barossy Béla könyvvezetőt a vád alól felmenti. Az ítélet ellen a vádlott és a kir. ügyész is fellebbezett.

— **Az Iparos Olvasó Kör** alakuló közgyűlését lapunk múlt számában tévesen jeleztük e hó 15-ére, a menüben mint az utóbb kibocsátott meghívóból látjuk, az iparos olvasó kör alakuló közgyűlése e hó 19-én, áldozó csütörtökön tartatik a „Pannónia“ szálloda nagytermében.

— **A butoripar fejlődése** napról napra nagyobb mérvű. Igazi élvezet végigtekinteni egy modern butorkiállítást, hol a legújabb háló, ebédlő és szalonberendezések mintaszerűen vannak összeállítva. Valódi látványosság ezért a Nemes és Lengyel butortermei (Budapest, Kecseméti-utca 6. sz., I. em.) mert meglepő nagy választékban tartatnak állandóan raktáron a legremekőbb butorok. Nemes és Lengyel kitűnő jó hírnévnek örvendenek, mert olcsóbban mint bárki árusítják a legszolidabb készítményeket.

— **Fagyos szentek.** Midőn e sorokat írjuk már-már tulvagyunk a fagyos szentek napjain, mégis nem minden aggodalom nélkül tesszük papirra, hogy a kegyetlen fagyos szentek ez évben, ha kissé hűvös napokat is hoztak, fagyos leheleteikkel terményeinkben károkat nem okoztak, a mi bizony a mai nehéz napokban, kettős sulylyal nehezedett volna gazdáinkra.

Orvosi szaktekintélyek véleménye szerint a Keleti J. budapesti elsőrangú ezég által gyártott és föltalált cs. és kir. szab. sérvkötők, orthopaediai gépek, műlábak, egyenestartók (ferdenövésűeknek) a legjobb és legmegbízhatóbbak. Keleti évek óta azon fáradozik, hogy ezen a téren a legkiválóbbat és legtökéletesebbet nyújtsa, a külföldet és a legelső kliniákat tanulmányozta.

— **A trachomások ellenőrzése.** A belügyminiszter 5471. sz. a. a trachoma terjedésének és gyógyítási sikerének biztosítása végett elrendelte, hogy mindazon egyének, kik az idegenből a város területére lépnek, szemvizsgálat alá vonassanak. E rendelet fogantatása céljából az idegen személyforgalomról nyilvántartást kell az előjárásnak vezetni. Így a katonaviselt egyének rögtön a nyilvántartónál förtött jelentkezésekor azonnal a városi orvosokhoz szemvizsgálatra utasíttatnak és katonakönyveiket csak akkor kapják kézhez, ha a szemvizsgálatot igazolják. Használóképpen az ipartestületnél bejelentett munkásváltozások alkalmával az iparos segédek, valamint kereskedői alkalmazottak is kötelesek a városi orvosoknál idejövételük alkalmával magukat megvizsgáltatni. Betegség esetén a városi orvosok ingyen tartoznak a szembetegeket gyógykezelni.

— **Kik kötelesek munkásigazolványt váltani.** Ebben a kérdésben a miniszter a következőképpen döntött: „A mezőgazdaságban hivatásos munkás, napszáraz, akinek a bérmunka szolgáltatásért fizetett bér képezi a fő kereset forrását. Az a munkás, aki mint bérmunkás bizonyos évszakban földmunkát teljesít, bizonyos időben építkezésnél anyagot hord, fát vág, stb. akkor a mikor mezőgazdasági munkára vállalkozik, feltétlenül oly hivatásos munkásnak tekinthető, aki a munkásigazolvány használatára köteles, mert folyton bérmunkával foglalkozik. Ellenben az a kinek nem bérmunka a rendes keresetforrása, akkor sem tekintendő hivatásos munkásnak, ha a mezőgazdaságba esetleg bizonyos évszakban vagy bizonyos nemű munka teljesítésére vállalkozik, ezek az előjárás által nem kötelezhetők igazolvány szerzésére. Azért ha egy gazdálkodó vagy önálló iparos a maga rendes foglalkozása mellett, mellesleg mezőgazdasági munkának bérért való teljesítésére — nem cseleked minőségben vállalkozik, attól munkás igazolvány nem követelhető.“

Henneberg-selyem 45 krtó 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendeltetnek, — fekete, fehér, és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek, **Henneberg G. selyemgyárai (cs. és k. udvari szállító) Zürichben.**

— Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. —

Közgazdaság.

A triesti általános biztosító-társaság (Assicurazione Generali) f. é. április 12-én tartott 66-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1897. évi mérlegek. Az előtűnk fekvő évi jelentésből látjuk, hogy az 1897. december 30-án érvényben volt életbiztosítási tőke összegek 410.815,677 korona 60 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 17.282,135 korona 40 fillérre rúgtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 8.225,896 korona 36 fillérrel 106.055,417 korona 10 fillérre emelkedett.

A tűz- és szállítmány-biztosítási ágakban a díj és illeték bevétel 26.059,779 korona 92 fillér volt, miből 11.054,256 korona 32 fillér viszontbiztosításra fordított úgy, hogy a tisztadíjbevétel 15.005,523 korona 10 fillérre rúgott, mely összegből 12.079,205 korona 66 fillér mint díjtartalék minden teherrel menton, a a jövő évre vitetett át. A jövő években esedékesé váló díjkötelezvények összege 68.189,768 korona 38 fillért tesznek ki.

Károkkért a társaság 1897-ben 24.466,461 korona 76 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 606.962,236 korona 46 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizettek ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 113.406,607 korona 41 fillér esik, mely összeget a társaság 170.141 káresetben fizetett ki.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 14.769,224 korona 48 fillérre rúgnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereségtartalék, mely 5.250,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyam ingadozására alakított tartalék, mely az 1.560,000 korona külön tartalék, ugy szintén az évi nyereségből kibocsátott 44.315 korona 94 fillérrel

9 359,224 korona 48 fillérre emelkedett fel úgy, hogy az most az 1897. évi december 31-én meglévő értékpapírok értékének éppen 10⁰/₀-ának felel meg, továbbá felemelendő még az 160.000 koronára rugó kérés követelések tartaléka. — Ezekon kívül fennáll még egy 400.000 koronát kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve az ideai átutalások folytán 132.348,020 korona 60 fillérről 143,645,12 korona 28 fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 23.510,126 kor. 14 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 12.499,795 kor. 64 fil. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 568,842 kor. 64 fil. 4. Értékpapírok 94.372,963 kor. 44 fil. 5. Tárca váltók 811,139 kor. 70 fil. 6. Részvényesek biztosított adósságai 7.350,000 kor. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések 4 165,607 kor 26 fil 8. Készpénz és az intézet követelése, a hitelzők követeléseinek levonásával 365,668 kor, 04 fil. Összesen 143 645,122 korona 28 fillér. Ezen értékekből több mint 36 millió korona magyar értékekre esik.

CSARNOK.

A mult?...

Szerelmi házasság volt Toronyi Dénes gróf házassága. A dussgazdag földesur, kit általában a „szép nábob“-nak neveztek, feleségül vette a minden korona nélküli énekesnőt, kinek csak szépsége volt mesésőbb a gróf vagyonánál.

Mikor a gróf tudtul adta eljegyzését bizalmas barátainak: ezek siettek a nyert hirt terjeszteni, mire az egész főrauga hölgyvilág ugyszólván gyászba öltözött.

És megkezdődött az aknamunka a színésznő elien. Apák és fivérek nem restelték nap-ny nap után felkeresni Toronyit, hogy elhatározásának megváltására bírják. Majdnem könyörögtek neki, hogy ne kössön rangjau aluli házasságot, de a gróf ingathatalannak látszott, férfiúi szavának állt.

S akkor a főrendü apák és fivérek kissé alsóbb rendü dolgokhoz láttak.

Megvásárolták az előadások jegyeit, mikor a gróf menyasszonya játszott, s bérenczekkel szép jeleneteket idéztek elő. De a közönség nem tűrhette dédelgetett kedvencének ezt a meggyalázását s ezután minden előadás valóságos diadal volt.

A gróf ezen is segített. Nem engedte többé fellépni menyasszonyát, ki egy örökké emlékezetes bucsuete után tényleg meg is vált a szupadtól, hogy már csak szerelmének éljen. A gróf az askálódásnak elejét vette: sietteté házasságát.

Az esküvő csakhamar meg is történt, persze a főrauga világ ékszeriinek villogtatása nélkül. Legfeljebb a gróf pajtsái voltak ottan, a kik mint bálmulói voltak az énekesnőnek, de a kik persze nem mertek volna hagyományos szokásaikkal s avult felfogásaikkal szakítani még egy ilyen szép nő szerelméért sem. De megbámulni azért eljöttek. És természetesen ott volt az egész bohém világ.

Esküvő után a pár utazni ment. És ez volt a gróf életének legszebb szaka, csupa szerelem, boldogság, mit csak egy gyöngéd nő szerezhet. De azután haza kellett térniök. A grófué anyjának érezte magát, és Toronyi nem akarta, hogy gyermeke külföldön lássa meg először a napvilágot. Visszatértek hát a fővárosba.

Itt azután nehéz perczekeket kellett átélniök. A gróf nyilt házat tartott, de vacsoráira is csak a régi pajtsások jöttek el, hogy udvaroljanak a szép asszonynak. Egyébként teljesen mellőzték őket. Sehova nem hívták őket, de a grófnak nem is lett volna ideje, ha el akarta volna olvasni mindazokat a leveleket, a melyek aláírás nélkül garmadával érkeztek a palotába.

Tehát még mindig nem adták fel a reményt az illetékes körök, hogy a gróft kiszakítják a színésznő körmeiből. És a névtelen levelek tele voltak szidalmakkal a színésznő ellen, berágalmazták benne multját és intették a gróft, még nem késő, váljon el. De a gróf ki szerette, imádtá nejét és csecsemő fiát, később már fel sem bontotta az illatos papírra vetett rágalmakat s úgy hamvadtak el a kandallóban.

Egyszer azonban a gróf egy másfajta levelet kapott, melyet felbontott már csak azért is, mert már a borítékon megismerte

Paksy Imre kezevonását. A levélben ennyi állott:

Kedves Grófom!

Csak most értesültem legújabb kalandodról, melyet ugyan drágán fizetsz, ha férj gyanánt kell szerepelned. Szeretnék beszélni te kópé a „feleséged“ (nemde szépen hangzik) multjáról, jer hát estére hozzám egy csésze theára. En nem akarlak zavarni — mokusoddal. Ölel barátod

Paksy Imre

A gróft előntötte akkor a düh. Az ő nejeről így ír, így merészel írni ez az ember. S újra és újra kezébe vette a piszkos levelet. De azután letette s gondolkodni kezdett:

— Hátha... mégis...

A gyanu most először férközött agyába, lelkébe.

— Hátha igaza van Paksynak? Vagy ez talán még vakmerőbb gazember, mint a névtelen levelek írói? Ez már nevét is kockára meri tenni, hogy ördögös tervük, elszakítani őt feleségétől, sikerüljön De nem tudja a báró, hogy ha ilyet ír, akkor életével játszik?... S ha a báró igazat írna és csakugyan lenne multja ennek a drága teremtsnek, nem szereti-e őt, a férjét, a legnagyobb odaadással, nem tette-e apává, amivel a rossz asszonyok nem sietnek. És most e szép fiu anyjától elválják ő, mert ezt a főuri világ, melyben ő született, így akarja! Nem, Paksy levele ép úgy rágalmaz, mint a többi, elhamvasztott névtelen levél.

És a gróf megírta a választ Haugzott ekképen:

„Paksi bárónak azt izenem, hogy durva tréfáitól kíméljen meg. Ha nőm multját tudni akarom, nincs szükségem az ő theájára. A házasságot pedig kalaudnak csak az az ember nevezheti, ki olyan piszkos leveleket tud írni, mint Paksi báró.“

Ez volt a gróf válasza Paksi ajánlatára. Mikor elküldte a levelet, megkönyebbülten sóhajtott fel s bement neje szobájába.

Ott állt a boldog auya a piczi bölcsönél és elragadtatással szemlélte a kicsijét, majd karjára kapta a babát és úgy vitte az ajtóhoz, csókok közt hirdette üdvösségét:

— Egészen az apja, az apja!

Az apja pedig megált gyönyörködni a képben, az édes jelenben, melyet meg nem zavarhat a multnak semmiféle árnyéka.

Jules.

A közönség köréből.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Nyilatkozat.

Tek. Szerkesztő Ur!

Valami gondos kéznek nagyon érdekéber áll, hogy Hegyi Antal csongrádi plébános urnak a becsületét minél jobban befektetése s e célból közölte az összes magyarországi hírlapokban, e napok folytán, az ellene hozott I. és II. foku fegyelmi ítéleteket. Csakhogy a lólab nagyon is kikandikál ebből a célzatos eljárásból, mivel az a gondos kéz az ítéletek közlésénél elfeledte fölemlíteni, hogy mindkét fegyelmi ítélet törvénytelen módon volt Hegyi Antal ellen meghozva, a mennyiben Hegyi Antal elől a védekezés újra elzárattott, a fegyelmi ítéleteket fegyelmi vizsgálat meg nem előzte, az első foku fegyelmi ítéletet csak akkor közölték vele, mikor végrehajtották rajta a második foku ítéletet, sőt anynyira ment a váci püspöki szentszék, hogy lefokozás terhe alatt tiltotta meg neki, hogy ez ügyben hírlapilag nyilatkozzék. Aztán pedig azt is tudni kell, hogy a váci püspöki hatóságának nincs joga Hegyi Antalt a sokat hánytorgatott misékről megszámlatni: mert ezeket a miséket nem ő bocsátotta Hegyi Antal rendelkezésére és nem is bizta meg őt ezen megszámlatással senki, sőt csak tizenkét év után jutott eszébe ez a megszámlatás a csongrád liberális urak vádaskodásai folytán, mert alkimas fegyvernek mutatkozott arra, hogy magát Hegyi Antal a Hoek János megválasztása alkalmából felmerült nyilt levélért megbosszulja. Ami pedig a fegyelmi ítéletekben említett tiszteletlenséget illeti, hát Hegyi Antal urnak az a nagy vétke, hogy a püspöki korteskedést nem tisztelte, az előtt, mint ellenzéki polgár meg nem hajlott. Hanem bizony ezt a magas korteskedést mi független csongrádi polgárok sem tiszteljük s hogy e tekintetben Csongrád egész népe egyetért Hegyi Antallal, mint lelki pásztoraival, legjobban bizonyítja azon tény, hogy tizenkét ezerre menő aláírással s küldöttségekkel szorgalmazza és sürgeti a primási főszentszéknél a Hegyi Antal visszahelyeztetését és hogy márczius 7-én és 20-án, mikor Hegyi Antal Csongrádra két ízben visszatért, fejedelmi fogadtatást rendezett számára, sőt el van tökélye, hogy végső esetben inkább a püspöktől válik meg, mintsem Hegyi Antalt

lelkipásztori állásából elüzetni engedje. De jellemző a püspöki udvar vise kedésére az is, hogy állandó összeköttetésben áll Hegyi Antal ellen a csongrádi szabadelvű korifeusokkal és hogy adminisztrátornak a Hegyi Antal örökébe azt a káplánt rendelte, ki egyik eszköze az ellene szőtt ármányoknak. Valaminthogy a csongrádi népnek ezen adminisztrátor és vörös káplánja égbekiáltó visszaélései ellen tett számtalan panszait következetesen agyon halgatja, azok tárgyában a vizsgálatot el nem rendeli. Pedig ezen liberális érzelmű jeles papok már akkora népszerűségnek örvendenek Csongrádon, hogy torgó pisztolylyal miséznek, törös bottal viszik az Ur testét a betegekhez, sőt közben még a kutyát is lelévik, ha véletlenül utjokban megugatja. Fenével étetik, vagy éppen elkergetik a gyónókat, sőt április 21-én, mikor Ulár István szentesi esperes plébános Csongrádon járt, zsandárokkal üzettké ki a paplakból ama nagy-számú panaszosokat, kik sérelmeiket az esperes elé akarták terjeszteni. Egyszóval nemcsak Hegyi Antal, hanem minden vele rokonszenvező független polgár martalékul van odadobva a legundokabb és leghitványabb üldöztetéseknek és rágalmaknak. Mindezek azonban ama gondos kéznek védelme alatt történnek, melyek politikai lelkiismeretünket akarják a liberális rabigába hajtani. Ugyanazért felkérjük a tekintetes Szerkesztőseget, hogy ezen nyilatkozatunknak a mennyiben a Hegyi Antal ellen hozott fegyelmi ítéleteket, közölte az igazság érdekében helyt adni sziveskedjék. Mi csongrádi független polgárok sokat túrtünk és szenvedtünk ezen rut politikai hajza miatt Hegyi Antal plébános urunkkal együtt és bizalommal várjuk a primási főszentszék határozatát, mely ezen végletekig hajszolt ügyben harmadfokilag ítélezkedik. Amde azt is kijelentjük, hogy a mi türelmünk sem fog örökké tartani, és ha elégtételt nem nyerem mit nem akarunk hinni, a mi felháborított lelkiismeretünk és megsértett jogérzetünk, ezen korteskedés és zsarnokoskodás ellenében a nyilvánosság előtt veszünk magunknak olyan elégtételt hogy megcsendesül belé mind a két füle, a ki azt széles Magyarországon halja és olvassa.

Hazaifui tisztelettel levén

Csongrádon 1898, április 25.

A csongrádi független lelkü kath. polgárok.

A Tiszán vegyes járatban közlekedő gőzhajók

MENETRENDJE.

A hajók péntek kivételével mindennap járnak

I	
Csongrád és Szeged között. (72 kilométer.)	
Csongrádról indul	5 óra — percz reggel
Szentesről "	5 " 35 " "
Csanyról "	6 " 20 " "
*Mindszentről "	6 " 45 " "
*) Algyőről "	8 " 10 " "
Szegedre érkezik	9 " — " "
Szegedről indul	2 óra 30 percz délután.
*) Algyőről "	3 " 40 " "
*Mindszentről "	5 " 40 " "
Csanyról "	6 " 10 " "
Szentesről "	7 " 10 " "
Csongrádra érkezik	7 " 45 " "

II.	
Szolnok és Csongrád között. (88 kilométer.)	
Szolnokról indul	1 óra 30 percz délután.
T.-Várkonyról "	2 " 20 " "
T.-Vezsenyről "	2 " 40 " "
T.-Földvárról "	3 " 05 " "
**Ujkécskéről "	4 " 10 " "
T.-K.-Inokáról "	5 " — " "
*) T. Ughról "	5 " 20 " "
Csongrádra érkezik	6 " 40 " "
Csongrádról indul	4 óra 15 percz reggel
*) T. Ughról "	5 " 45 " "
T.-K.-Inokáról "	5 " 20 " "
*) Ujkécskéről "	7 " 10 " "
T.-Földvárról "	7 " 45 " "
T.-Vezsenyről "	8 " 45 " "
T.-Várkonyról "	9 " 05 " "
Szolnokra érkezik	10 " — " "

* Csak ladik állomás.

" A gőzhajók Uj-Kécskén kötnek ki.

HAJNÖVESZTŐ,

melynek jósága és kitünő hasznossága az orvosi kar által 1898-ik évben Stuttharthban érdemmel kitüntetve, mit ezekre menő hálás köszönetnyilvánítással bizonyíthatom, ugy egészség mint betegségnél hasznos szer, hajkihullás ellen, a fejbőrt megtisztítja és a haját megsűrűsíti ugy a hölgyeknél mint a férfiaknál. Ifjunktál korán sűrű bajusz képződik. Ezen kitünő hasznos szer által elérhető eredményért felelősséget vállal

K. HOPPE Wien, I. Wiplingerstrasse 14. I dohoz ára 80 kr., postán küldve 90 kr.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok
 BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzseplőgép-keszletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalma-kazalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, here-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók.

„COLUMBIA-DRILL” — A világ legnagyobb Locomobil- és GŐZCSEPLŐGÉP-GYÁRA.

legjobb sorvetőgépek, boronák, szecsavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytemes aczélekek, két- és háromvasútekek és minden egyéb gazdasági gépek.

„COLUMBIA-DRILL”

Részletes árjegyzék kiadásra ingyen és bérmentve küldetnek.

Tüdőbetegségek

(chronikus katarrhusok és tüdősorvadás)
GYÓGYITHATÓK
 e kitűnő hatású és teljesen ártalmatlan

„Glandulen” használata által.

Glandulen a legjobb szer bármilyen nemű tüdőbetegségeknek. Bámulatos sikerek régebb és előrehaladottabb tüdőbetegségeknek; bizonyítottan gyógyult betegek és hírneves orvosok által.

Glandulen a legbiztosabb ismert szer, minek segítségével a természet a testben gyógyítja a tüdőbetegségeket. — A szervezet Glandulen hiányával megbetegszik. Glandulen készítmény használata fokozza a természetes gyógyulást.

Glandulen nem mesterségesen előállított vegyi szer, melynek többnyire nem kívánt kellemetlen mellékhatásai vannak, teljesen ártalmatlan, huzamosabb használatnál is.

Glandulen előállítatik Dr. Hofmann utóda által Meerane (i S) vegyi gyárában egészséges állatoknak tüdőmirigyéből. Tablettákban, kellemes és alkalmas alak bevévésre. Minden egyes tablettát tartalmaz 0.25 Glandulen-nek megfelelő 0.05 besűrített mirigyanyagot és 0.20 izjavító tejzúkrat.

Glandulen törvényileg védve és szabadalmazva van, utánzatoktól óvakodjunk. — Változatlan alakban minden gyógyszeranyagot tartalmazó Glandulen kapható minden gyógyszerárban: 1 üveg 2 ft 75 kr. (100 db.) és 1 ft 50 kr (50 db.) — Ott, hol nem kapható, forduljon a főraktárhoz:

Diana gyógyszerár,

Budapest, Károly-körút 5. szám.
 honnan kívánatra terjedelmes ismertetés és használati utasítás orvosoknak, valamint betegek bérmentve küldetnek.

NEM NAGY KRACH

hanem tisztességes alapon vagyunk képesek a következőleg felsorolt britannia-ezüst készletet, mely 56 drbból áll, csak 6 ft 60 krnyi hallatlanul olcsó áron bárkinek szállítani.

- 6 drb. finom britanniai asztali kés, valódi angol pengével,
- 6 drb. amer. britanniai ezüst vella, egy darabból
- 1 drb. amer. britanniai ezüst evőkanál,
- 12 „ „ „ „ kávéskanál
- 2 „ „ „ „ levesmerő,
- 1 „ „ „ „ tejmerő,
- 6 „ „ „ „ tojás-serleg
- 6 „ „ „ „ tálca,
- 2 „ igen hatásos gyertyatartó,
- 1 „ teaszűrő,
- 1 „ legfinomabb britanniai cukortartó,
- 3 „ „ gyümölcskés, porcelán fogóval,
- 3 drb. legfinomabb gyümölcs-villa, porcelán fogóval,
- 6 drb. Victoria-tálca.

56 drb. összesen csak 6 ft 60 krért.
 A fenti 56 drb. tárgyat bírjuk csekély 6 ft 60 krért szállítani. A britanniai ezüst keresztül fehér fém, mely az ezüst színt 25 évig is megtartja, a miért szavatolunk. Ez a legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés

NEM CSALÁS,
 kötelezem magam, hogy, ha az áru nem tetszik; az érte fizetett pénzt visszaküldöm. A kinek evőkészlet hiánya van, rendelje meg a valóban szép evőkészletet, mely nagyon megfelelő lakodalmi és alkalmi ajándéknak, vendéglősöknek s minden jobb háztartás számára.

RIX SZÁLLÍTÓHAZA
 (a tanegyesületi ház szállítója, bejegyzett cég, mely fennáll 30 év óta.)
BÉCS, II/2 Praterstrasse 16.

Vidéki szállítmányok az összeg előleges beküldése mellett, vagy utánvétellel eszközölhetnek. Ehhez tisztító por 10 kr., láda 40 kr. Csak az itt látható védjeggyel valódi. Számtalan elismerő levél áll rendelkezésünkre.

Óvás! A sok helyütt hirdett csekélyebb értékű 44 drb evőeszköz nálunk 5 ftba kerül, mely azonban nem ajánlható.

41. SZ.
 vh. 1898.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.cz. 182. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csongrádi kir. járásbíróóság 1898. évi 7439. számú végzése következtében Dr. Szarka Mihály ügyvéd által képviselt Dr. Pollacsek Alfréd javára Goda István elleni 118 ft 75 kr s járulékaik erejéig 1898. évi március hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás ntján lefoglalt és 495 ft 27 1/2 kr-ra becsült bútor, hordók és borokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a csongrádi kir. járásbíróóságnak 1639/1898. plg. végzése folytán 118 ft 75 kr tökekövetelés ennek 1896. évi május hó 1. napjától számítandó 6 százalékos kamatai és eddig összesen 27 ft. 65 krban megállapított költségek erejéig alperes lakásán Csongrádon leendő eszközlésére 1898. évi május hó 20. napjának dél előtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az ésintett ingóságok az 1898. évi 60 t.-cz. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsár on alul is el fognak adatni.

Kelt Csongrádon 1898. évi május hó 3. napján.

SZÉKELY,
 k. bir. végrehajtó.

Első magyar
gyapjumosó és bizományi
 részvénytársaság
Budapest, V., Kárpáti-utca 9. szám.
 Alapított 1868-ban.

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz. **gyapjutermelek és gyapjukereskedők** figyelmét a kitűnő hírnévnek örvendő, gépberendezést és mosási rendszert tekintve a technika legmagasabb fokán álló

gyapjumosógyárrunkra
 irányítjuk. Ezek során át nyert tapasztalatok alapján, hazánk gyapjutermelei annak belátására jutottak, hogy nemcsak legelőnyösebb értékesítés, hanem a nyáj kímélése miatt is legcélszerűbb a gyapjuszirban lenyírni és gyári mosás után értékesíteni. Azon számos előnyök közül, melyeket megbízóinknak nyújtottunk felemlítjük:

I. Hogy mosás céljából hozzánk küldendő gyapju csomagolására — megrendelés után azonnal küldünk üres zsákok kölcsönkép díj nélkül.

II. Raktárainkban elhelyezett és általunk biztosított gyapjuért egy évig **raktározási és biztosítási díjat nem szedünk.**

III. Hozzánk beérkezett gyapjura kívánatra szívesen adjuk a becsérték kétharmadát előlegkép mérsékelt kamat ellen.

IV. A küldemények bérmentesítése szükségtelen, mert a szállítási és fuvarozási díjakat itt is kifizetjük, anélkül, hogy érte kamatot számítanánk. A gyárilag mosott gyapjunak, mint — félgymánynak — nagy a kelendőse, nemkülönben kiterjedt összeköttetéseink és szakismereteink által gyors és kedvező értékesítésre vagyunk képesítve. Kimerítő felvilágosítással és programmal kívánatra készséggel szolgálunk.

Az összes küldeményeket czégünkhez: **BUDAPEST, Lipótvárosi pályaudvarhoz** kérjük czimezni. **AZ IGAZGATÓSÁG.**

Városi irodánkban Neugebauer Gyula urnál (Dohány utca 1.) felvilágosítások szintén szívesen nyújtatnak

A m. kir. államvasutak gép gyárának vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcséplőgarnitúráit, ipari czélokra alkalmas „Compound” lokomobiljait, teljesen vashól készült szalma-kazalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzsolóit, Stibor-féle körfürészeit, **Milleneumi kaszáló- és arató-gépeit.**

Továbbá **SACK-féle** ekéit, vetőgépeit, boronátés egyéb gazdasági gépeit.

— **Árjegyzék ingyen és bérmentve.** —

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

ASSICURAZIONI GENERALI Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez. Elemi biztosítási ág (1897.)

KIADÁS.

BEVÉTEL.

	korona		fil.			korona		fil.	
I. Kárfizetések (a kárfelvételi költségekkel együtt):					I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:				
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	6327090	40			1. Díjtartalék, levonva a viszontbiztosítók részét	6630122	78		
2. Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	2943376	18	9270486	58	2. Tökésített nyereségtartalék	2625000	—		
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók térítményeit):					3. Értékpapírok árfolyamtartaléka	2071320	88	11406443	66
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	—	—			4. Kétes követelések tartaléka	80000	—		
2. Jutalékok	1742037	30	3494118	46	II. Független károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét):				
3. Folyó igazgatási költségek	1752081	16	1045746	70	1. Tűzbiztosítás	814927	48		
4. Adók és illetékek	—	—			2. Szállítványbiztosítás	805875	96	1621705	44
III. Leírások és egyéb kiadások:					3. Jégbiztosítás	1002	—		
1. Leírások kétes követelésekre	6823	18			III. Díjbevételek (levonva a törlesztéseket):				
2. Egyéb kiadások: Jarulek és kamat a hivatlanok ellátási pénztárába	151820	32	158643	50	1. Tűzbiztosítás				
IV. Tartalék függő károira:					le: viszontbiztosítás	Kor. 17.168.485-26			
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	931473	18			2. Szállítványbiztosítás	6.947.174-78			
2. Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	1331830	—			le: viszontbiztosítás	Kor. 7.720.462-22			
3. Jégbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	988	—	2264291	18	le: viszontbiztosítás	4.107.081-54			
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:					IV. A tőkebefektetések hozadéka:				
1. Díjtartalék:					1. Kölcsön- és leszámítási kamat, továbbá hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál eszközölt betétek kamata	80328	70		
a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	6136673	26			2. Értékpapírok kamata	376046	56	559096	06
b) Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	836591	78			3. Ingatlanok tiszta hozadéka	102720	80		
2. Tökésített nyereségtartalék	6973265	04			V. Egyéb bevételek:				
3. Értékpapírok árfolyamtartaléka	2625000	—			1. Kötvényilletékek				
4. Kétes követelések tartaléka	2418455	52	12096720	56	a) Tűzbiztosítás	1120084	28	1161832	44
	80000	—	609916	42	b) Szállítványbiztosítás	41748	16	347134	64
VI. Évi üzleti nyereség					2. Könyvszerű árfolyam nyereség értékpapírokon				
Összesen			28939903	40	Összesen			28939903	40

Nyereség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási ág. (1897.)

	korona		fil.			korona		fil.	
I. Eredékes biztosítások és járadékok fizetése:					I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	5246362	32			1. Díjtartalék (levonva a viszontbiztosítók részét)	93575878	98		
2. Elelési esetre szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	1116374	98	6659682	06	2. Díjtartalék	4013641	76		
3. Járadékfizetések	296945	36			3. Külön tartalék a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	240000	—		
II. Fizetések visszavásárolt kötvényekért , levonva a viszontbiztosítók részét					4. Tökésített nyereség-tartalék	2025000	—		
III. Osztalék fizetések biztosítottaknak					5. Értékpapírok árfolyamtartaléka és kiegészítő tartalék	5626888	40		
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók térítményeit):					6. Kétes követelések tartaléka	80000	—		
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	—	—	1560651	06	7. A biztosítottak osztalékalapja	1693819	68	10785242	82
2. Szerzési költségek	—	—	359779	82	II. Független károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét):				
3. Folyó igazgatási ügyek	1120806	26			III. Díjbevételek				
4. Behajtási jutalékok	1257111	78			1. Halál esetre szóló és vegyes biztosítások				
5. Orvosi költségek	397657	34	2919435	08	le: viszontbiztosítás	15.882.870-08			
6. Adók és illetékek	143859	70	313154	10	2. Elelési biztosítások	748.690-84			
V. Leírások és egyéb kiadások: Leírások kétes követelésekre és ingatlanra					le: viszontbiztosítás	944.068-62			
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	—	—	26210	26	3. Járadékfizetések	455196	70	16525079	—
2. Elelési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	832426	10			IV. A tőkeberuházások hozadéka:				
3. Járadékfizetések	337352	02	1181205	46	1. Kölcsön- és leszámítási kamatok, valamint a hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai				
VII. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:					2. Kötvényekre adott kölcsönök kamatai	25603	38		
1. Díjtartalék:					3. Jelzálogkölcsönök kamatai	537488	76		
a) Haláles. szóló és vegy. bizt. lev. a viszontbizt. részét	Kor. 89.013.234-70				4. Értékpapírok kamatai	296798	80	4938422	68
b) Elelési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	9.245.211-18				5. Ingatlanok tiszta hozadéka	589557	20		
c) Járadékfizetések	3.022.008-66				V. Egyéb bevételek:				
2. Díj-átvitel					1. Kötvényilletékek	293542	02	1563107	54
a) Haláles. szóló és vegy. bizt., lev. a viszontbizt. részét	Kor. 4.109.032-22				2. Könyvszerű árfolyamnyereség értékpapírokon	1269565	52		
b) Elelési biztosítások, lev. a viszontbiztosítók részét	265.930-34				Összesen			131894638	64
3. Külön tartalék a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	400000	—							
4. Tökésített nyereség-tartalék	2625000	—							
5. Értékpapírok árfolyamtartalék és kiegészítő tartalék	6896453	92	117042635	56					
6. Kétes követelések tartaléka	80000	—	181884	64					
7. A biztosítottak osztalékalapja	1385764	54	131894638	64					
VIII. Évi üzleti nyereség									
Összesen			131894638	64	Összesen			131894638	64

VAGYON

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1897. december 31-én.

TEHER.

Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen		Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen	
		korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.			korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.
1	A részvényesek adósszelei a tőke be nem fizetett részéről	3675000	—	3675000	—	7350000	—	1	Alaptőke	5250000	—	5250000	—	10500000	—
2	Ingatlan birtok	—	—	—	—	—	—	2	Tökésített nyereségtartalék	2625000	—	2625000	—	5250000	—
3	a) Városi ingatlanok	—	—	13150000	—	13150000	—	3	Tartalék az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	2418455	52	5336453	92	7754909	44
4	b) Mezőgazdasági birtokok	2513200	—	—	—	2513200	—	4	Kiegészítő tartalék	—	—	1560000	—	1560000	—
5	Építés alatt álló intézeti ház Milanóban	—	—	973152	86	973152	86	5	Tartalék a kétes követelések fedezésére	80000	—	80000	—	160000	—
6	Kölcsönök a társaság életbiztosítási kötvényeire	—	—	12499795	64	12499795	64	6	a) Díjtartalék folyó biztosításokra	6973265	04	—	—	6973265	04
7	Kamatkozó jelzálogilag biztosított tőke-kölcsönök ingatlanokra	—	—	6873773	28	6873773	28		az A mérlegben	—	—	—	—	—	—
8	Kölcsönök értékpapírokra	568842	06	—	—	568842	06		Díjtartalék folyó biztosításokra	—	—	101280154	54	101280154	54
9	Állam- és más értékpapírok	8983418	28	84608826	46	93592214	74		a B mérlegben	—	—	4374962	56	4374962	56
10	Folyó kamatok	248306	24	583112	46	781718	70		c) Külön alap a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	—	—	400000	—	400000	—
11	Váltak a társaságban	811139	70	—	—	811139	70		Tartalék függőben levő káriztetésekre	—	—	—	—	—	—
12	Rendelkezésre álló pénzek hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál	3985649	90	179957	36	4165607	26		az A mérlegben	2264291	18	—	—	2264291	18
13	Készpénzeslet az intézet igazgatóságánál és fiókjainál	852839	76	61721	98	914561	74		a B mérlegben	—	—	1181205	46	1181205	46
14	Maradvány a viszontbiztosítók számláiból	743359	78	48123	40	791483	18		Osztalék alap az életbiztosításban nyereménynyel	—	—	—	—	—	—
15	Maradvány az intézet fiókjainak számláiból	2948190	78	490748	06	3438938	84		A hivatalnokok ellátási pénztárána vagyona	1655917	64	1385764	54	1385764	54
16	Adóssók különböző címek alatt	944233	64	53107	84	997341	48		9 Jelzáloghitelvezetők	—	—	—	—	1655917	64
17	a) Letétek kezesség és biztosíték gyanánt	3311664	04	4587368	08	7899032	12		Egyenleg a viszontbiztosítók számláján	1672319	40	97599	90	1769919	—
18	b) Letét Goldschmidt alapítvány	6000	—	—	—	6000	—		Egyenleg az intézet fiókjainak számláján	81610	96	4956	04	86567	—
	c) Besso József alapítvány	12000	—	—	—	12000	—		Egyenleg a B mérleg folyó számláján	2264618	04	—	—	2264618	04
	d) Calabi R. alapítvány	6000	—	—	—	6000	—		Hitelezők különböző címeken	351330	02	3955	08	355285	80
	17. Bútorzat és vasszekrények a társaság összes hivatalában, czégtáblák, papir- és nyomtatvány az összes raktárakban	—	—	—	—	—	—		Betétek kezesség és biztosíték gyanánt	3311664	04	4587368	08	7899032	12
	18. Előlegezett jutalékok és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—		Gidoni alapítvány	10948	86	—	—	10948	86
		—	—	—	—	—	—		Girard alapítvány	9955	—	—	—	9955	—
		—	—	—	—	—	—		Goldschmidt alapítvány	6000	—	—	—	6000	—
		—	—	—	—	—	—		Besso József alapítvány	12000	—	—	—	12000	—
		—	—	—	—	—	—		Calabi R. alapítvány	6000	—	—	—	6000	—
		—	—	—	—	—	—		a) Nyereség előírás (A mérleg)	Kor. 3.552-36					
		—	—	—	—	—	—		b) Nyereség az évi üzletből	609.916-42					
		—	—	—	—	—	—		Összesen	29606844	18	129999605	46	159606449	64
	Az 1897. decz. 31-én a jövő évekre érvényben maradó díjkötelezvények értéke	Kor. 68.189.768-38							A jövő években lejárandó tűzbiztosítási díjak	Kor. 68.189.768-38					

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben.
 Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Dr. Levi J., Gróf Papadopoli Miklós, Romanin-Jacur Manó, Segré V., Vivante Fortunat.
 A vezérigazgató: **Richetti Odón.**
 Magyarországi vezérigazgatók: **Steinhardt, Poór.**
 Az intézet hivatalos helyiségei: Budapesten, Dorottya-utca 10. szám alatt, az intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti ügynökségeknél kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adatnak és élet-, tűz-, szállítvány- és üvegbiztosítások az Assicurazioni Generali, jégbiztosítások a Magyar jég- és viszontbiztosító részv. társaság és baleset elleni biztosítások az Első o. ált. baleset elleni biztosító társaság számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.
 A csongrádi ügynökségek

Rosenberg Ede és Halász Ignác ügynökök.

Nyomatott Szilber János könyvnyomdájában Csongrádon.